

Datum: 28.09.2020.

Broj: 02-06-807

Međunarodni dan slobode pristupa informacijama: Epidemija usporila rad institucija, pomaci u transparentnosti nedovoljni

COVID-19 je usporio rad institucija, pa se na pristup pojedinim informacijama čekalo više od pet mjeseci, dok je informacijama o uslovima pod kojima se skladišti donirana medicinska pomoć bilo nemoguće pristupiti.

Banja Luka, 28. septembar 2020. – Transparency International u BiH (TI BiH) je povodom Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama prezentovao rezultate istraživanja o transparentnosti rada javnih ustanova i javnih preduzeća, kao i procjenu uticaja COVID-19 na pristup informacijama od javnog značaja. Nalazi pokazuju da su napravljeni pomaci u pristupu informacijama u posjedu javnih ustanova i javnih preduzeća (informacije o sastavu upravljačkih tijela sa iznosima naknada, broj zaposlenih, finansijski izvještaji sa pripadajućim aneksima, izvještaji eksterne revizije, iznosi budžeta, itd.) u odnosu na ranije godine istraživanja, ali da su oni nedovoljni. U ovoj godini je nešto manje od polovine javnih preduzeća (44,5%) dostavilo odgovore na tražene informacije u zakonskom roku od 15 dana, a to je sličan rezultat kao prethodnih godina. Samo je u prvoj godini istraživanja (2016.g.) tek jedna trećina javnih preduzeća dostavila odgovore u zakonskom roku. TI BiH je bio prinuđen podnijeti žalbe zbog ćutanja uprava, ili potpunog ignorisanja zahtjeva, protiv nešto više od 100 od ukupno 737 javnih ustanova.

Istovremeno, epidemija COVID-19 je usporila rad institucija, pa se na pristup pojedinim informacijama čekalo više od pet mjeseci, dok je informacijama o uslovima pod kojima se skladišti donirana medicinska pomoć bilo nemoguće pristupiti. TI BiH nije ostvario pristup informacijama o tome pod kojim je uslovima i na koji način angažovana firma Krajinagroup d.o.o. Banjaluka koja je prvo besplatno ponudila svoje prostorije za potrebe uskladištenja donirane medicinske pomoći da bi na kraju na prijedlog Ministarstva zdravlja RS Republički štab za vanredne situacije donio zaključak o plaćanju zakupnine u mjesečnom iznosu od 21.500 KM. Na isti način TI BiH nije mogao pristupiti informacijama o nabavci respiratora u Federaciji BiH, jer je Federalna uprava civilne zaštite u svom odgovoru navela da je sva dokumentacija vezana za ovu nabavku izuzeta 5. maja ove godine od strane SIPA-e i Tužilaštva BiH. Globalni nalazi TI pokazuju da je nesmetan pristup informacijama od javnog značaja ključan za sticanje povjerenja građana u zdravstvene vlasti. Tamo gdje vlasti nisu bile transparentne pod okolnostima epidemije, bilježi se i najveći otpor građana poštovanju zdravstvenih preporuka kojima se smanjuje širenje zaraze.

TI BiH koristi priliku da na Međunarodni dan slobode pristupa informacijama podsjeti vlasti i građane da su borba protiv korupcije i učestvovanje u demokratskim postupcima nezamislivi ako vlasti ne dijele informacije o svom radu sa širom javnošću. TI BiH predlaže da se konačno u svim zakonima o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini predvide odredbe koje obavezuje javne organe da proaktivno objavljuju najveći dio informacija u čijem su posjedu. Na ovaj način smanjiće se upiti građana, racionalizovaće se rad javne uprave i povećati transparentnost i efikasnost u radu.